

(Redegørelse nr. R 3).

2. Udlændingeloven af 1983

Justitsministeren (Engell):

1. Indledning

Siden udlændingelovens vedtagelse i 1983 er der sket betydelige forandringer i verden. Spørgsmålet er, om udlændingeloven og hele den nugældende danske politik på udlændingeområdet passer på verden, som den ser ud i dag, og om Danmark med denne lov står rustet til at klare de udfordringer, som 1990'erne vil stille os over for. Efter regeringens opfattelse er det nu nødvendigt at revurdere, om vi hjælper på den rigtige måde med de betydelige midler, som årligt bruges på flygtningeområdet, eller om der bør ske en ændret prioritering og fordeling, således at de midler, der stilles til rådighed, kommer flere mennesker til gode. Disse hovedspørgsmål er taget op til drøftelse i det oplæg til »En ny udlændingepolitik«, som er medtaget som bilag til denne redegørelse. (Ikke optrykt her).

På det seneste har vi også set en uheldig udvikling i flere europæiske lande med tendenser til fremmedhad og racisme. Det har ganske vist kun været blandt en lille del af befolkningen i de pågældende lande, men alligevel har fremmedhadet vist sig på en så markant måde, at der er grund til at tage det alvorligt og være på vagt. Vi ønsker ikke at være vidne til den samme udvikling i Danmark, og der er da næppe heller grund til at tro, at vi er på vej til sådanne tilstande. Dette hindrer dog ikke, at vi bør være rede til at tage diskussionen op og bekæmpe racismen, når vi møder den. Det kræver imidlertid også, at vi er villige til at diskutere tingene åbent, herunder til at drøfte, om vores udlændingelov på alle punkter fungerer hensigtsmæssigt, eller om der er grund til at justere visse af reglerne i loven.

Formålet med oplægget er at lægge op til en debat om den fremtidige udlændingepolitik. Hensigten er endvidere at skabe et sagligt grundlag for debatten og lægge nogle overvejelser og løsningsmuligheder frem til debat. De senere års megen diskussion om udlændingspørgsmål viser vigtigheden af, at lovgivningen på dette område har accept i den brede befolkning. Hertil kommer, at udlændingspørgsmål efter alt at dømme vil blive et af 1990'ernes absolutte hovedspørgsmål i den politiske debat, ikke blot i Danmark, men i hele Europa.

Det var et bredt politisk forlig mellem den daværende firkløverregering og Socialdemokratiet, der dannede grundlag for vedtagelsen af udlændingeloven af 1983. Loven videreførte det indvandrerstop, der havde været gældende siden 1973. Som noget nyt blev der gennemført den ordning, at udlændinge har et retskrav på opholdstilladelse ikke blot, hvor de er omfattet af FN's flygtningekonvention af 1951 (konventionsflygtninge), men tillige hvis der i øvrigt er tungtvejende grunde til ikke at kræve, at de vender tilbage til deres hjemland (de facto-flygtninge). Med hensyn til familiesammenføringer fastslog loven af 1983 på tilsvarende måde i vidt omfang et retskrav på opholdstilladelse.

Administrativt blev der oprettet et Direktorat for Udlændinge, og som en retssikkerhedsgaranti blev der endvidere oprettet et Flygtningegenavn til at tage sig af klager over Direktoratet for Udlændinges afgørelser i asylsager.

Den brede politiske enighed om udlændingeloven har også ligget til grund for de ændringer af loven, som senere er blevet gennemført i 1985, 1986 og 1991.

3. Antallet af udlændinge i Danmark

Siden gennemførelsen af udlændingeloven i 1983 har der været en stadig og kraftig stigning i antallet af udlændinge med fast bopæl i Danmark. Hvor der i 1983 boede ca. 103.000 udlændinge i Danmark, bor der nu ca. 160.000, altså en stigning på næsten 60 pct. i løbet af denne periode på 8 år. I 1981 udgjorde de udenlandske statsborgere 2,0 pct. af hele Danmarks befolkning, men i 1991 3,1 pct. Det er værd at bemærke, at denne stigning er sket i en periode, hvor Danmark i princippet har haft et indvandrerstop. Det fremgår endvidere af statistikken, at ca. 2/3 af de ca. 160.000 udlændinge kommer fra lande uden for Norden og EF, mens kun 1/3 kommer fra de lande, som ligger tættest på os, nemlig Norden og EF.

En væsentlig del af stigningen i antallet af udenlandske statsborgere udgøres af udlændinge, der har fået asyl i Danmark. Dette er dog ikke noget specielt dansk fænomen. UNHCR har indsamlet talmateriale, der viser, at det samlede antal asylansøgere i Europa og Nordamerika fra at have ligget på ca. 25.000 i